

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Głowczyński

Protokolant: star. sekr. sądowy Magdalena Teteruk

po rozpoznaniu w dniu 11 kwietnia 2017 r. w Legnicy

sprawy z wniosku W. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o ponowne ustalenie zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy

na skutek odwołania W. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 20 listopada 2015 r.

znak(...)¹

I. zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 20 listopada 2015 r. znak (...) w ten sposób, że stwierdza, iż określone tą decyzją zadłużenie płatnika składek W. W. wraz z odsetkami za zwłokę oraz kosztami upomnienia i egzekucyjnymi ulega obniżeniu bowiem przedawnieniu uległy należności z tytułu składek:

- na ubezpieczenie własne i pracownicze za okres od listopada 1995 r. do grudnia 1998 r.,

- na ubezpieczenia społeczne w ramach zakresów numerów deklaracji 01 – 39 za okres od stycznia 1999 r. do października 2005 r.,

- na ubezpieczenie zdrowotne w ramach zakresów numerów deklaracji 01 – 39 za okres od czerwca 1999 r. do października 2005 r.,

- na Fundusz Pracy w ramach zakresów numerów deklaracji 01 – 39 za okres od stycznia 1999 r. do października 2005 r.,

II. w pozostałej części odwołanie oddala,

III. zasądza od wnioskodawcy W. W. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. kwotę 684 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

SSO Krzysztof Głowczyński

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 20 listopada 2015 r., znak: (...), stwierdził że W. W. jest dłużnikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i że zadłużenie wraz z należnymi odsetkami za zwłokę oraz kosztami naliczonymi na dzień wydania decyzji wynosi łącznie 180.961,41 zł, w tym z tytułu:

- 1) - składek na ubezpieczenie własne i pracownicze za okres od 11/1995 do 12/1998 w kwocie 8.982,76 zł,
  - odsetek za zwłokę - 22.020,00 zł,
- 2) - składek na ubezpieczenia społeczne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od 01/1999 do 02/2013 w kwocie 48.118,47 zł,
  - odsetek za zwłokę - 56.460,00 zł,
  - kosztów upomnienia - 44,00 zł
  - kosztów egzekucyjnych - 4.898,20 zł,
- 3) - składek na ubezpieczenia zdrowotne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od 06/1999 do 02/2013 w kwocie 16.858,05 zł,
  - odsetek za zwłokę - 14.686,00 zł,
  - koszty upomnienia - 35,20 zł,
  - kosztów egzekucyjnych - 1.365,40 zł,
- 4) - składek na Fundusz Pracy w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od 01/1999 do 02/2013 w kwocie 3.602,43 zł,
  - odsetek za zwłokę - 3.509,00 zł,
  - kosztów upomnienia - 44,00 zł,
  - kosztów egzekucyjnych - 337,90 zł.

W odwołaniu od powyższej decyzji W. W. wniósł o jej zmianę i stwierdził, iż w jego przekonaniu wysokość składek określona w decyzji została znacznie zawyżona, bowiem część wskazanych należności uległa już przedawnieniu. Ponadto, należności powinny być objęte abolicją na podstawie ustawy z dnia 09 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U.2012.1551). Stanowisko to płatnik składek podtrzymał w piśmie procesowym z dnia 29 lutego 2016 r., stwierdzając w nim, że zarzut przedawnienia składek jest trafiony, albowiem nie wszystkie należności wobec ZUS zostały zabezpieczone hipoteką, co wynika z ksiąg wieczystych dla nieruchomości wnioskodawcy. Odnosząc się do kwestii odsetek wskazał, iż odsetki niezabezpieczone hipoteką przedawniają się jako świadczenia okresowe w terminie 3 lat.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o oddalenie odwołania wskazując, że określone decyzją należności nie podlegają przedawnieniu, ponieważ zostały zabezpieczone hipoteką przez ZUS. Ponadto, wnioskodawca nie może zostać objęty abolicją, ponieważ złożył wniosek w tej sprawie w dniu 29 stycznia 2015 r., zaś ostateczny termin do złożenia wniosku upłynął w dniu 15 stycznia 2015 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

W. W. z dniem 10 lutego 2013 r. zlikwidował prowadzoną działalność gospodarczą.

Pismem z dnia 10 listopada 2015 r. płatnik składek zwrócił się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. o wydanie decyzji określającej jego zadłużenie z tytułu składek, a w dniu 29 stycznia 2015 r. złożył wniosek o umorzenie na podstawie przepisów ustawy z dnia 09 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U.2012.1551) całości zadłużenia za okres objęty ustawą nieopłaconych należności na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe.

Wydaną na skutek wniosku z dnia 10 listopada 2015 r. decyzją z dnia 20 listopada 2015 r., znak: (...), zaskarżoną w niniejszej sprawie, organ rentowy stwierdził, że W. W. jest dłużnikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i że zadłużenie wraz z należnymi odsetkami za zwłokę oraz kosztami naliczonymi na dzień wydania decyzji wynosi łącznie 180.961,41 zł, w tym z tytułu:

- 1) - składek na ubezpieczenie własne i pracownicze za okres od 11/1995 do 12/1998 w kwocie 8.982,76 zł,
- odsetek za zwłokę - 22.020,00 zł,
- 2) - składek na ubezpieczenia społeczne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od 01/1999 do 02/2013 w kwocie 48.118,47 zł,
- odsetek za zwłokę - 56.460,00 zł,
- kosztów upomnienia - 44,00 zł,
- kosztów egzekucyjnych 4.898,20 zł,
- 3) - składek na ubezpieczenia zdrowotne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od 06/1999 do 02/2013 w kwocie 16.858,05 zł,
- odsetek za zwłokę - 14.686,00 zł,
- koszty upomnienia - 35,20 zł,
- kosztów egzekucyjnych - 1.365,40 zł,
- 4) - składek na Fundusz Pracy w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od 01/1999 do 02/2013 w kwocie 3.602,43 zł,
- odsetek za zwłokę - 3.509,00 zł,
- kosztów upomnienia - 44,00 zł,
- kosztów egzekucyjnych - 337,90 zł.

Decyzją z dnia 24 lutego 2015 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wszczęcia postępowania w przedmiocie rozpatrzenia wniosku W. W. z dnia 28 stycznia 2015 r. o umorzenie należności na podstawie ustawy z dnia 09 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że zgodnie z art. 1 ust. 4 ustawy, wniosek o umorzenie można złożyć w terminie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Ustawa weszła w życie z dniem 15 stycznia 2013 r. i wobec tego z wnioskiem o umorzenie należało wystąpić do 15 stycznia 2015 r. łącznie.

(okoliczności bezsporne)

Zadłużenie wnioskodawcy z tytułu składek zostało zabezpieczone hipotekami przymusowymi na nieruchomościach, dla których Sąd Rejonowy w Legnicy, Wydział VI Ksiąg Wieczystych, prowadzi księgi wieczyste o nr:

I. KW (...)

1. hipoteka przymusowa – wpis z 08 marca 2000 r. na podstawie tytułów wykonawczych (...) oraz (...) z dnia 28 lutego 2000 r. Zabezpieczenie należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne własne (konto (...)) za okres od marca 1996 r. do grudnia 1998 r. (3.482,33 zł – należność główna, 3.085,90 zł – odsetki na dzień 28 lutego 2000 r.) oraz za zatrudnionych pracowników (konto (...)) za okres od października 1995 r. do grudnia 1998 r. (6.190,33 zł – należność główna, 6.391,50 zł – odsetki na dzień 28 lutego 2000 r.) na kwotę 9.672,66 zł - należność główna (razem (...) i (...)) plus odsetki do dnia zapłaty włącznie (razem odsetki na dzień 28 lutego 2000 r. w wysokości 9.477,40 zł);

2. hipoteka przymusowa – wpis z 05 stycznia 2005 r., na podstawie decyzji nr (...) z dnia 19 listopada 2004 r. Zabezpieczenie należności na ubezpieczenie zdrowotne za okres od stycznia 1999 r. do grudnia 2002 r. (3.907,46 zł – należność główna, odsetki na dzień 06 września 2004 r. w wysokości 3.246,10 zł) oraz na FPiFGŚP za okres od stycznia 1999 r. do grudnia 2002 r. (963,07 zł – należność główna, odsetki na dzień 06 września 2004 r. w wysokości 865,50 zł) na kwotę 4.870,53 zł – należność główna (razem ubezpieczenie zdrowotne oraz FPiFGŚP) plus odsetki do dnia zapłaty włącznie oraz koszty upomnienia w wysokości 17,60 zł (na ubezpieczenia społeczne) i koszty egzekucyjne w kwocie 307,22 zł (na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne oraz FPiFGŚP);

3. hipoteka przymusowa – wpis z 28 grudnia 2015 r., na podstawie decyzji nr (...) z dnia 03 grudnia 2015 r. Zabezpieczenie należności na ubezpieczenie społeczne za okres od kwietnia 2008 r. do czerwca 2011 r. (18.599,07 zł – należność główna plus 12.063,00 zł – odsetki na dzień 18 listopada 2015 r. plus 962,90 zł koszty egzekucyjne, razem 31.624,97 zł), wpis na kwotę 47.437,45 zł - kwota o połowę przewyższająca wierzytelność wykazaną w decyzji w wysokości 31.624,97 zł z uwagi na fakt, iż wierzytelność ta ulegnie zwiększeniu, gdyż odsetki należne są od płatnika do dnia zapłaty włącznie – podstawa prawna art. 110¹ ustawy z dnia 06 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece;

II. KW (...)

1. hipoteka przymusowa – wpis z 27 grudnia 2004 r., na podstawie decyzji nr (...) z 19 listopada 2004 r. Zabezpieczenie należności na ubezpieczenia społeczne za okres od stycznia 1999 r. do grudnia 2002 r. na kwotę 18.835,91 zł (należność główna) plus odsetki do dnia zapłaty włącznie (odsetki w decyzji na dzień 06 września 2004 r. w wysokości 17.835,50 zł),

2. hipoteka przymusowa – wpis z 08 stycznia 2016 r., na podstawie decyzji nr (...) z dnia 03 grudnia 2015 r. Zabezpieczenie należności na ubezpieczenie zdrowotne za okres od kwietnia 2008 r. do czerwca 2011 r. (8.206,15 – należność główna plus 5.305,00 zł – odsetki na dzień 18 listopada 2015 r. plus 427,20 zł koszty egzekucyjne, razem 13.938,35 zł) oraz Fundusz Pracy i FGŚP za okres od kwietnia 2008 r. do czerwca 2011 r. (1.676,56 zł – należność główna plus 1.085,00 zł – odsetki na dzień 18 listopada 2015 r. plus 91,70 zł koszty egzekucyjne, razem 2.853,26 zł) wpis na kwotę 25.187,41 zł – kwota o połowę przewyższająca wierzytelność wykazaną w decyzji w wysokości 16.791,61 zł (13.938,35 zł plus 2.853,26 zł) z uwagi na fakt, iż wierzytelność ta ulegnie zwiększeniu gdyż odsetki należne są od płatnika do dnia zapłaty włącznie – podstawa prawna art. 110¹ ustawy z dnia 06 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece.

D o w ó d: pismo ZUS O/ L. z dnia 09 maja 2016 r. k. 23

pismo ZUS O/L. z dnia 05 lipca 2016 r. k. 38.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie wątpliwości nie budziło, że W. W. nie dochował ciężącego na nim obowiązku uiszczenia należnych składek: na ubezpieczenie własne i pracownicze za okres od 11/1995 do 12/1998, na ubezpieczenia społeczne w ramach zakresów numerów deklaracji (...) za okres od 01/1999 do 02/2013, na ubezpieczenie zdrowotne w ramach zakresów numerów deklaracji (...) za okres od 01/1999 do 02/2013 oraz na Fundusz Pracy w ramach zakresów numerów deklaracji (...) za okres od 01/1999 do 02/2013.

Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się jednak do ustalenia, czy zaskarżona decyzja z dnia 20 listopada 2015 r. ustalająca wysokość zadłużenia składkowego wnioskodawcy w jakiegokolwiek części obejmuje należności przedawnione. W. W. zarzucił bowiem, że część z określonych tą decyzją niewiszczonych składek uległa przedawnieniu, a nadto winna być objęta abolicją na podstawie ustawy z dnia 09 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność.

Zgodnie z art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2015 r., poz. 121) Zakład wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności: zgłaszania do ubezpieczeń społecznych, przebiegu ubezpieczeń, ustalania wymiaru składek i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu składek, ustalania wymiaru składek na Fundusz Emerytur Pomostowych i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu tych składek, ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych, wymiaru świadczeń z ubezpieczeń społecznych. W myśl zaś art. 32 ustawy systemowej, do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika, odpowiedzialności osób trzecich i spadkobierców oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne.

Organ rentowy ustalając wysokość zadłużenia składkowego w oparciu o wymienione przepisy zaskarżoną decyzją z dnia 20 listopada 2015 r. objął następujące składki oraz - liczone na dzień wydania decyzji odsetki oraz koszty opomnienia i koszty egzekucyjne:

- z tytułu składek na ubezpieczenie własne i pracownicze za okres od 11/1995 do 12/1998,
- z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne w ramach zakresów numerów deklaracji (...) za okres od 01/1999 do 02/2013,
- z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne w ramach zakresów numerów deklaracji (...) za okres od 01/1999 do 02/2013 oraz
- z tytułu składek na Fundusz Pracy w ramach zakresów numerów deklaracji (...) za okres od 01/1999 do 02/2013.

W związku z podniesionym zarzutem przedawnienia, ustalenia czy którekolwiek z należności składkowych uległy przedawnieniu dokonywać należało z uwzględnieniem treści art. 35 ustawy z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (t.jedn.: Dz. U. z 1989 r. Nr 25, poz. 137) oraz treści art. 24 cyt. wyżej ustawy systemowej.

W myśl art. 35 ust. 3 ustawy o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych, należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne pracowników ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym składka stała się wymagalna. Bieg przedawnienia przerywa odroczenie terminu płatności, rozłożenie spłaty należności na raty i każda inna czynność zmierzająca do ściągnięcia należności, jeżeli o czynności tej został zawiadomiony dłużnik. Składek nie można jednak dochodzić, jeżeli od terminu ich płatności upłynęło 10 lat (ust. 4). Od nie opłaconych w terminie składek na ubezpieczenie społeczne pracowników Zakład pobiera odsetki za zwłokę na zasadach i w wysokości określonych przepisami o zobowiązaniach podatkowych (art. 34 ww. ustawy). Na podstawie art. 36 ww.

ustawy, przepisy art. 34 i 35 stosuje się odpowiednio do należnych, na podstawie odrębnych przepisów, składek na ubezpieczenie społeczne osób nie będących pracownikami, chyba że przepisy te stanowią inaczej.

Wymieniona ustawa obowiązywała do 31 grudnia 1998 r., po czym problematykę przedawnienia składek na ubezpieczenia społeczne uregulowała wydana dnia 13 października 1998 r., a obowiązująca co do zasady od 01 stycznia 1999 r., ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych, a dokładnie – art. 24 tej ustawy, który obowiązywać zaczął po upływie 14 dni od ogłoszenia ustawy, tj. od dnia 24 listopada 1998 r.

W myśl art. 24 ust. 4 ww. ustawy systemowej, należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, a w przypadku przerwania biegu przedawnienia, o którym mowa w ust. 5, po upływie 10 lat licząc od dnia, w którym stały się wymagalne. W myśl ust. 5 bieg przedawnienia przerywa odroczenie terminu opłacenia należności z tytułu składek, rozłożenie spłaty tych należności na raty i każda inna czynność zmierzająca do ściągnięcia tych należności, jeżeli o czynności tej został zawiadomiony dłużnik. Wymienione przepisy w powyższym kształcie obowiązywały do dnia 31 grudnia 2002 r. Od 01 stycznia 2003 r. brzmienie ww. przepisów uległo zmianie na mocy przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 241, poz. 2074). Przepis art. 24 ust. 4 otrzymał brzmienie, zgodnie z którym należności z tytułu składek przedawniają się po upływie 10 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-5d. Przepisy ust. od 5 do 5d uregulowały kwestię przedawnienia należności składkowych zabezpieczonych hipoteką lub zastawem oraz kwestię zawieszania i przerywania biegu przedawnienia. Przepis ust. 5 określał, że nie ulegają przedawnieniu należności z tytułu składek zabezpieczone hipoteką lub zastawem, jednakże po upływie terminu przedawnienia należności te mogły być egzekwowane tylko z przedmiotu hipoteki lub zastawu do wysokości zaległych składek i odsetek za zwłokę liczonych do dnia przedawnienia. W myśl ust. 5a bieg terminu przedawnienia nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu od dnia zawarcia umowy, o której mowa w art. 29 ust. 1a, do dnia terminu płatności odroczonej należności z tytułu składek lub ostatniej raty; w myśl ust. 5b - bieg terminu przedawnienia zostaje zawieszony od dnia wszczęcia do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego oraz postępowania przed sądem; w myśl ust. 5c – bieg terminu przedawnienia przerywa ogłoszenie upadłości, a po przerwaniu bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się na nowo od dnia następującego po dniu uprawomocnienia się postanowienia o ukończeniu postępowania upadłościowego lub jego umorzeniu; a w myśl ust. 5d – przedawnienie należności z tytułu składek wynikających z decyzji o odpowiedzialności osoby trzeciej lub następcy prawnego następuje po upływie 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym decyzja została wydana.

W odniesieniu do składek na ubezpieczenie zdrowotne kwestię ich przedawnienia przewidywał przepis art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz.U. Nr 28, poz. 153), który obowiązując do 30 czerwca 2004 r. stanowił, że należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne ulegają przedawnieniu z upływem 5 lat, licząc od dnia, w którym składka stała się wymagalna. Przepis ten uległ zmianie z dniem 01 lipca 2004 r., kiedy to termin przedawnienia ww. składek uległ dostosowaniu do terminu przedawnienia obowiązującego dla składek na ubezpieczenia społeczne, tj. wydłużeniu do 10 lat, licząc od dnia, w którym składka stała się wymagalna.

Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w orzecznictwie Sądu Najwyższego, 10-letni okres przedawnienia przewidziany w art. 24 ust. 4 ustawy systemowej w brzmieniu nadanym mu przez powołaną wyżej ustawę nowelizującą z dnia 18 grudnia 2002 r., znajduje zastosowanie do należności z tytułu składek, które stały się wymagalne przed dniem 01 stycznia 2003 r., jeżeli do tej daty nie uległy przedawnieniu według przepisów dotychczasowych (por. uchwałę SN z dnia 08 lipca 2008 r., I UZP 4/08, uchwałę SN z dnia 02 lipca 2008 r., II UZP 5/08, wyrok SN z dnia 12 listopada 2007 r., I UK 147/07, wyrok SN z dnia 12 lipca 2007 r., I UK 37/07). Takie samo stanowisko należy odnieść do składek na ubezpieczenie zdrowotne, z tym że w tym przypadku zmiana przepisu określającego termin przedawnienia tych składek z 5 do 10 lat nastąpiła od dnia 01 lipca 2004 r. (patrz: art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 06 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym; Dz. U. Nr 28, poz. 153, a następnie art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym w Narodowym Funduszu Zdrowia; (por. też uchwałę SN z dnia 02 lipca 2008 r., II UZP 5/08).

Przepis art. 24 ust. 4 ustawy systemowej został ponownie znowelizowany ustawą z dnia 16 września 2011 r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz. U. Nr 232, poz. 1378). Zgodnie z aktualnym brzmieniem powołanego przepisu, należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-6. Zwrócić jednakże należy uwagę, iż w art. 27 ust. 1 i 2 powołanej ustawy nowelizującej z dnia 16 września 2011 r. wprowadzono regulację, zgodnie z którą, do przedawnienia należności z tytułu składek, którego bieg rozpoczął się przed 01 stycznia 2012 r., stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym tą ustawą, z tym, że bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia 01 stycznia 2012 r. Jeżeli jednak przedawnienie rozpoczęte przed dniem 01 stycznia 2012 r. nastąpiłoby zgodnie z przepisami dotychczasowymi wcześniej, przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu. Z powołanych przepisów wynika, iż „nowy”, aktualnie obowiązujący 5-letni termin przedawnienia ma zastosowanie do tych roszczeń, które powstały od 01 stycznia 2012 r. Wobec powyższego, do objętych zaskarżoną decyzją roszczeń Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, ma zastosowanie uprzednio obowiązujący 10-letni termin przedawnienia (por. wyrok SA we Wrocławiu z dnia 26 lipca 2012 r., III AUa 549/12, wyrok SA w Łodzi z dnia 27 czerwca 2013 r., III AUa 1513/12 i wyrok SO w Legnicy z dnia 27 marca 2013 r., V U 130/13).

W rozpoznawanej sprawie, w ocenie Sądu wątpliwości nie budziło, że przedawnieniu uległy w całości składki na ubezpieczenie własne oraz pracownicze za okres od 11/1995 do 12/1998 (określone w pkt 1 decyzji z dnia 20 listopada 2015 r.). Przedawnienie części z tych składek, tj. składek za okres od 11/1995 do 11/1997, nastąpiło na podstawie art. 35 ust. 3 ustawy o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych w związku z art. 24 ust. 4 ustawy systemowej w brzmieniu sprzed 01 stycznia 2003 r., przewidujących 5-letni termin przedawnienia. W myśl ww. przepisów ostatnia ze wskazanych wyżej składek, tj. składka za 11/1997, przedawniła się w dniu 16 grudnia 2002 r., a więc przed zmianą przepisu art. 24 ust. 4, wydłużającą termin przedawnienia do 10 lat. Natomiast przedawnienie pozostałych składek, tj. za okres od 12/1997 do 12/1998, nastąpiło na podstawie art. 24 ust. 4 ustawy systemowej w brzmieniu obowiązującym od 01 stycznia 2003 r., tj. wydłużającym termin przedawnienia z 5 do 10 lat. Jako że na dzień 01 stycznia 2003 r. składki za okres od 12/1997 do 12/1998 nie uległy przedawnieniu zgodnie z obowiązującym dotychczas 5-letnim terminem przedawnienia, do przedawnienia tych składek –zgodnie z cyt. wyżej przepisem oraz jego interpretacją dokonaną w powołanych wyżej judykatach Sądu Najwyższego zastosować należało nowy (wprowadzony ustawą nowelizującą z dnia 18 grudnia 2002 r.) 10-letni termin przedawnienia. Po zastosowaniu tego terminu, uznać należało, że składki za okres od 12/1997 do 12/1998 r. w całości się przedawniły, przy czym ostatnia z nich w dniu 16 stycznia 2009 r.

W przekonaniu Sądu przedawnieniu uległy także składki na ubezpieczenia społeczne oraz Fundusz Pracy (pkt 2 i 4 decyzji z dnia 20 listopada 2015 r.) obejmujące okres od 01/1999 do 10/2005 oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne (pkt 3 decyzji) obejmujące okres od 06/1999 do 10/2005. Przedawnienie ww. składek na ubezpieczenia społeczne oraz Fundusz Pracy nastąpiło z upływem 10-letniego terminu przedawnienia wynikającego z art. 24 ust. 4 ustawy systemowej w brzmieniu obowiązującym od dnia 01 stycznia 2003 r., zaś składek na ubezpieczenia zdrowotne z upływem 10-letniego terminu przedawnienia określonego treścią art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym w Narodowym Funduszu Zdrowia w zw. z art. 24 ust. 4 ustawy systemowej. Wskazane wyżej składki przedawniły się sukcesywnie w okresie od 16 lutego 2009 do 16 listopada 2015 r. Za pierwszą czynność, którą organ rentowy podjął w celu wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony, uznać zaś należało dopiero decyzję z dnia 20 listopada 2015 r. określającą wysokość zadłużenia W. W. z tytułu składek. Wcześniej bowiem nie nastąpiły żadne okoliczności, które powodowałyby przerwanie lub zawieszenie biegu przedawnienia wskazanych wyżej składek, w szczególności okoliczności, o których mowa w ust. 5a – 5e art. 24 ustawy systemowej. Zresztą strona pozwana na takowe okoliczności nawet się nie powoływała. Za czynność taką nie można było przy tym uznać wpisu hipoteki przymusowej. Czynność taka – zdaniem Sądu – jako podjęta w celu uzyskania zabezpieczenia rzeczowego nie przerywa ani nie zawiesza biegu terminu przedawnienia należności składkowych.

W prawie ubezpieczeń społecznych kwestia przedawnienia należności z tytułu składek zabezpieczonych hipoteką od 01 stycznia 2003 r. regulowana jest treścią art. 24 ust. 5 ustawy systemowej. W myśl tego przepisu nie ulegają przedawnieniu należności z tytułu składek zabezpieczone hipoteką lub zastawem, jednakże po upływie terminu

przedawnienia należności te mogą być egzekwowane tylko z przedmiotu hipoteki lub zastawu do wysokości zaległych składek i odsetek za zwłokę liczonych do dnia przedawnienia.

Organ rentowy na zarzut wnioskodawcy, że decyzja obejmuje przedawnione należności składkowe podał jedynie, że należności objęte decyzją nie są przedawnione, albowiem zostały zabezpieczone hipoteką. Takie stanowisko ZUS nie jest prawidłowe. W ocenie Sądu bowiem nie ma przeszkód, aby ustalić, że należności z tytułu składek zabezpieczone hipoteką uległy przedawnieniu. Na takim samym stanowisku stoi też Sąd Apelacyjny w Katowicach, który w wyroku z dnia 29 września 2015 r. (III AUa 2392/13) uznał, że ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomości nie wyklucza przedawnienia zobowiązania zabezpieczonego hipoteką, co oznacza, że termin przedawnienia należności składkowych biegnie na zasadach ogólnych oraz że przepis art. 24 ust. 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 121) należy ocenić jako niezgodny z art. 64 ust. 2 Konstytucji RP, co skutkuje niemożnością jego zastosowania. W uzasadnieniu swojego stanowiska Sąd przywołał treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 08 października 2013 r. (SK 40/12), w którym Trybunał ten uznał za niezgodny z art. 64 ust. 2 Konstytucji RP przepis art. 70 § 6 Ordynacji podatkowej w brzmieniu obowiązującym od 01 stycznia 1998 r. do 31 grudnia 2002 r. Uznany za niezgodny z Konstytucją przepis art. 70 § 6 Ordynacji podatkowej brzmiał: „nie ulegają przedawnieniu zobowiązania podatkowe zabezpieczone hipoteką, jednakże po upływie terminu przedawnienia zaległość podatkowa może być egzekwowana tylko z przedmiotu hipoteki”. Treść powyższego przepisu jest tożsama z treścią przepisu art. 24 ust. 5 ustawy systemowej dotyczącego przedawnienia zaległości składkowych zabezpieczonych hipoteką. W wyroku z dnia 22 maja 2007 r. (SK 36/06, OTK ZU 50/6/A/2007) Trybunał Konstytucyjny wskazał zaś, że stwierdzenie przez Trybunał niekonstytucyjności określonej normy prawnej nie pozostaje bez znaczenia dla stosowania normy zamieszczonej w przepisie tożsamym. W takim przypadku dochodzi bowiem do obalenia domniemania konstytucyjności przepisu, który nie podlegał rozpoznaniu przed Trybunałem. Jako że art. 24 ust. 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jak i powołany wyżej przepis Ordynacji podatkowej, są zbieżne w zakresie problemów, które doprowadziły do stwierdzenia przez Trybunał niezgodności przepisu ustawy ze standardami konstytucyjnymi, tj. całkowitego wyłączenia przedawnienia należności publicznoprawnej i równocześnie uczynienie tego na podstawie nieuzasadnionego i arbitralnego kryterium (formy zabezpieczenia należności), zdaniem Sądu Apelacyjnego w Katowicach, stanowisko Trybunału Konstytucyjnego zawarte w wyroku SK 40/12 powinno być wzięte po uwagę przy interpretacji przepisu art. 24 ust. 5 ustawy systemowej. Wskazując na powyższe, a w szczególności biorąc pod uwagę zastrzeżenia konstytucyjne zawarte w wyroku SK 40/12, Sąd Apelacyjny, dokonując prokonstytucyjnej wykładni przepisu art. 24 ust. 5 ustawy systemowej uznał, że różnicuje on sytuację płatników dotyczącą możliwości przedawnienia składek z uwagi na ustanowienie hipoteki jako zabezpieczenia zaległości składkowych. Z chwilą ustanowienia takiej hipoteki następuje wyłączenie możliwości przedawnienia zobowiązań składkowych, a to oznacza, że będą one mogły być egzekwowane przez nieograniczony czas. W opozycji do tego przepisu pozostaje uregulowanie zawarte w art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, przewidujące konkretny okres przedawnienia należności z tytułu składek – obecnie 5-letni. W konsekwencji, płatnicy posiadający składniki majątkowe w formie nieruchomości, na których może być ustanowiona hipoteka, pozostają w znacznie gorszej sytuacji w porównaniu z innymi płatnikami składek. Taka sytuacja narusza wprost art. 84 Konstytucji przewidujący, że „każdy jest obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, określonych w ustawie”, jak i art. 64 ust. 2 Konstytucji, zgodnie z którym „własność, inne prawa majątkowe oraz prawo dziedziczenia podlegają równej dla wszystkich ochronie prawnej”. Sąd Okręgowy podziela powyższe stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 29 września 2015 r. (III AUa 2392/13). Takie samo stanowisko wyrażane jest również w orzecznictwie sądów administracyjnych (por. np. wyrok WSA z siedzibą w Kielcach z dnia 22 stycznia 2015 r., I SA/Ke 671/14).

Skutkiem powyższego było uznanie, że mimo mającego miejsce w niniejszej sprawie zabezpieczenia zaległości składkowych poprzez wpis hipotek przymusowych na nieruchomościach wnioskodawcy objętych dwiema księgami wieczystymi, możliwe było uznanie, że część należności składkowych wraz z ustalonymi od nich odsetkami oraz kosztami upomnienia i egzekucyjnymi, określonych zaskarżoną decyzją, uległa przedawnieniu, co w konsekwencji spowodowało konieczność zmiany zaskarżonej decyzji poprzez wyłączenie z jej zakresu przedawnionych należności składkowych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

Dalej idące odwołanie Sąd oddalił na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., jako niezawierające uzasadnionych podstaw. Ww. przepisy nie pozwalały bowiem na uznanie, że wnioskodawca nie ponosi odpowiedzialności za należności objęte decyzją w części, w jakiej należności te nie są przedawnione, tj. począwszy od składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy za miesiąc listopad 2005 r. Bieg terminu przedawnienia składek za ten miesiąc i następne (do lutego 2013 r.) został zawieszony na skutek wydania przez ZUS decyzji ustalającej obowiązek opłacenia składek na te ubezpieczenia (art. 24 ust. 5f ustawy systemowej). Na uwzględnienie nie zasługiwał przy tym zarzut odwołującego, jakoby składki określone zaskarżoną decyzją winny zostać objęte abolicją w myśl przepisów ustawy z dnia 09 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność. W tym zakresie – w ocenie Sądu – w pełni poprawne jest stanowisko organu rentowego wyrażone w decyzji z dnia 24 lutego 2015 r., w którym organ ten odmówił wszczęcia postępowania w przedmiocie wniosku ubezpieczonego o umorzenie należności składkowych na podstawie przepisów ww. ustawy, albowiem wniosek o wszczęcie takiego postępowania W. W. złożył po upływie terminu do jego złożenia, określonego w art. 1 ust. 4 ww. ustawy. W myśl tego przepisu, wnioskodawca wniosek o umorzenie należności składkowych mógł złożyć w terminie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie ww. ustawy, tj. do dnia 15 stycznia 2015 r. Skoro zaś wniosek o umorzenie złożył dopiero w dniu 29 stycznia 2015 r. ZUS zasadnie wniosku tego nie rozpoznał merytorycznie. Wnioskodawca zaś nie zaskarżył decyzji z dnia 24 lutego 2015 r., skutkiem czego stała się ona prawomocna i jako taka wiąże tut. Sąd. Nie było zatem w niniejszej sprawie podstaw do badania, czy i jakie ewentualnie zaległości składkowe mogłyby lub podlegałyby abolicji.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w punkcie I i II wyroku.

Orzeczenie o kosztach zastępstwa procesowego Sąd oparł na treści art. 100 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 490), mając na uwadze okoliczność, iż odwołanie od decyzji z dnia 20 listopada 2015 r. wniesione zostało w czasie obowiązywania ww. „starego” rozporządzenia ws. sprawie opłat za czynności radców prawnych. W związku zaś z tym, że w.p.s. w niniejszej sprawie wynosiła 77.561,71 zł (suma należności głównych z tytułu składek bez odsetek, określona zaskarżoną decyzją), obie strony reprezentowane były przez profesjonalnych pełnomocników będących radcami prawnymi, których wynagrodzenie w myśl § 6 pkt 6 ww. rozporządzenia wynosiło 3.600 zł, a wnioskodawca wygrał niniejszą sprawę w 40,5%, tj. w części dotyczącej składek przedawnionych na łączną kwotę 31.433,08 zł, Sąd stosując zasadę wzajemnej kompensacji kosztów zastępstwa procesowego zasądził od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego kwotę 684 zł tytułem zwrotu tych kosztów $[(3.600 \text{ zł} \times 59,5\%) - (3.600 \text{ zł} \times 40,5\%)]$.